

Nr 81.

Ankom till riksdagens kansli den 9 juni 1921 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa.

(1:a avd.)

I punkten 35 under nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna ett anslag av 35,200 kronor.

Tillika har Kungl. Maj:t uti punkten 14 av propositionen om anslag å tilläggsstat, nionde huvudtiteln, föreslagit riksdagen att till nämnda seminarium i avbidan å blivande proposition beräkna ett anslag av 23,200 kronor å tilläggsstat.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 4 februari 1921 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 54, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsseminarium å Rimforsa såsom förslagsanslag, högst, anvisa dels å extra stat för år 1922 21,200 kronor, därav 1,200 kronor till ålderstillägg; dels ock å tilläggsstat för år 1921 8,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

Till Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande av lärarinnor i lanthushållning, vilken skola år 1907 började sin verksamhet, har riksdagen anvisat för vart och ett av åren 1908—1910 4,000 kronor, för vart och ett av åren 1911—1913 6,000 kronor, för vart och ett av åren 1914—1918 8,000 kronor, för år 1919 11,000 kronor och för vardera av åren 1920 och 1921 12,000 kronor.

Bihang till riksdagens protokoll 1921. 10 saml. 46 häft. (Nr 81—82.)

Såsom villkor för de årliga anslagens åtnjutande har Kungl. Maj:t vid deras utanordnande föreskrivit, bland annat, att ett visst antal elever, nämligen för åren 1908—1910 tre och för åren 1911—1921 fyra, skulle äga åtnjuta kostnadsfri undervisning, dock utan att vara befriade från avgifter för kost och logi, samt att avgiften för undervisning, kost, logi och lyse ej finge överstiga visst belopp, som först bestämdes till 600 kronor men för åren 1916—1918 höjts till 700 kronor, för år 1919 till 1,000 kronor samt för åren 1920 och 1921 till 1,200 kronor.

Utskottet.

På framställning av Kungl. Maj:t medgav 1919 års riksdag med avseende å lärarinnor vid lanthushållsskolor, att kontant grundlön för full tjänstgöring vid två längre kurser finge till föreståndarinnan utgå med minst 3,400 kronor jämte två ålderstillägg, vardera å 300 kronor och till lärarinnan med minst 2,500 kronor jämte tre ålderstillägg vart och ett å 300 kronor, varförutom lärarinnan skulle äga åtnjuta fri bostad och bränsle (Svensk författningssamling, nr 854).

Förevarande framställning avser nu att genom ökat statsbidrag bereda Fredrika Bremer-förbundets lanthushållningsseminarium vid Rimforså, vilket seminarium jämte Uppsala fackskolas lanthushållningsseminarium vid Brogård utgöra de enda utbildningsanstalter i riket för lärarinnor vid lanthushållsskolor, möjlighet att till lärarinnorna därstädes utbetala löner motsvarande de varav lärarinnor vid lanthushållsskolor på sätt ovan nämnts komma i åtnjutande, dock så att beträffande föreståndarinnan och första lärarinnan i huslig ekonomi samt lärarinnan i småbruksskötsel lönen med hänsyn till seminariets uppgift som utbildningsanstalt just för lärarinnor skulle utgå med något högre belopp. Enligt förslaget hava de kontanta lönerna beräknats för föreståndarinnan till 4,000 kronor jämte två ålderstillägg å 300 kronor, för första lärarinnan i huslig ekonomi och till lärarinnan i småbruksskötsel till 3,000 kronor samt till en var av övriga lärarinnor till 2,500 kronor jämte för varje lärarinna tre ålderstillägg å 300 kronor, vartill i samtliga fall skulle komma fri bostad och bränsle. Härjämte förutsättes i förslaget, att dyrtidstillägg skall utgå enligt samma grunder som föreslagits, beträffande lärarinnor vid lanthushållsskolor, vartill förslag framlagts i särskild proposition, varemot vederbörande skall hava att i likhet med vad som stadgats för sådan lärarinna betala kosten vid skolan. Rörande dyrtidstilläggets storlek kommer utskottet att yttra sig i särskilt utlåtande. Till jämförelse må framhållas, att i samband med av 1920 års riksdag beviljade anslag till fackskolan i huslig ekonomi i Uppsala såsom minimilöner vid lanthushållningsseminariet å Brogård fastställts minimi-

löner till belopp av 2,880 kronor i första, 3,264 kronor i andra, 3,648 kronor i tredje och 4,032 kronor i fjärde lönegraden, vartill komme vad dessa lärarinnor beträffade fri kost. Dessa löner bestämdes i anslutning till lönerna för övningslärarinnor vid statsunderstödda privatläroverk.

Såsom villkor för statsanslags åtnjutande skulle liksom beträffande lanthushållsskolorna fordras, att verksamheten bedreves i överensstämmelse med av Kungl. Maj:t fastställt reglemente. Vidare skulle med avseende å minimiantal ordinarie elever, lärarinnor, kontroll m. m. gälla motsvarande bestämmelser som i fråga om lanthushållsskolorna.

För den ifrågasatta löne regleringen för lärarinnorna vid Rimforsa lanthushållningsseminarium synes utskottet i ärendet förebragts övertygande skäl. En särskild anledning att företaga en sådan reglering beträffande Rimforsaseminariet ligger, såsom departementschefen framhållit, ock däri att numera möjlighet är beredd för lärarinnorna därstädes att erhålla pension genom statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl., därest vissa förutsättningar, vilka äro beroende av en sådan löne reglering äro uppfyllda. Utskottet biträder sålunda det framlagda förslaget härom.

De villkor som böra gälla för anslag för år 1922 har departementschefen sammanfattat sålunda:

att seminariets verksamhet bedrives i full överensstämmelse med av Kungl. Maj:t utfärdat reglemente och av lantbruksstyrelsen utfärdade föreskrifter;

att antalet ordinarie elever i seminariets bägge årsklasser uppgår till minst 20;

att fyra frielever skola äga åtnjuta kostnadsfri undervisning vid seminariet, dock utan att vara befriade från avgifter för kost, logi och lyse;

att avgiften för undervisning, kost, logi och lyse ej må överstiga 1,200 kronor för år;

att vid seminariet skola vara fast anställda en föreståndarinna och minst fem lärarinnor, vilka skola åtnjuta jämte fri bostad och bränsle minst följande avlöningsförmåner, nämligen föreståndarinnan 4,000 kronor samt första lärarinnan i huslig ekonomi och lärarinnan i småbruksskötsel vardera 3,000 kronor och en var av övriga lärarinnor 2,500 kronor, vartill komma för föreståndarinnan två och för varje lärarinna tre ålderstillägg å 300 kronor efter respektive 5, 10 och 15 år;

att seminariet skall vara skyldigt underkasta sig den kontroll Kungl. Maj:t må finna skäl föreskriva.

De begärda anslagsbeloppen, 21,200 kronor för 1922 och 8,000 kronor såsom tillägg för år 1921, ge utskottet ej anledning till någon erinran, och ansluter sig utskottet jämväl i övrigt till det föreliggande förslaget.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må till Fredrika Bremer-förbundets
lanthushållningsseminarium å Rimforsa såsom förslags-
anslag, högst, anvisa

dels å extra stat för år 1922 21,200 kronor,
därav 1,200 kronor till ålderstillägg;

dels ock å tilläggsstat för år 1921 8,000 kronor.

Stockholm den 8 juni 1921.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Närvarande: se utlåtande nr 75.